No. 2335 Zaterdag 6 October 1928. 45ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Wenschelijkheidsbegrooting 1928.

VOORLOOPIG VERSLAG.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Over het algemeen werden geen bezwaren geopperd tegen de bij dit ontwerp als wenschelijk aangegeven kredieten. De kortheid van eenige toelichtingen heeft intusschen het vragen van verschillende inlichtingen noodzakelijk gemaakt. Voorts werd opgemerkt, dat het Bestuur ten deze wel wat te veel hooi op zijn vork schijnt te nemen. Betwijfeld werd namelijk of het mogelijk zou zijn de aanvraagde kredieten— die, met welker aanwending reeds begonnen is zelfs gedeeltelijk buiten beschouwing latende- nog vóór het einde van 't dienstjaar te verwerken. En dan werd het niet raadzaam geacht zooveel geld aan te vragen, als te voorzien is, dat niet alle voorgenomen werken kunnen worden uitgevoerd in den beschikbaren tijd. En voor wat betreft de uitgaven waaromtrent door het Bestuur reeds een beslissing is genomen, klinkt het wat eigenaardig de wenschelijkheid te verklaren van hetgeen reeds is geschied.

Het eenig artikel.

Ad, Io. b. Naar aanleiding van de mededeeling, dat het luchtdradennet op verschillende plaatsen wegens overbelasting der palen ten spoedigste door ondergrondschen kabel moet worden vervangen, werd de vraag gesteld of ten deze niet wat meer vooruitgezien had kunnen worden om dubbele uitgaven te voorkomen. Ook werd met eenige vrees gedacht aan de mogelijkheid van het wederopbreken van straten en het betrachten van combinatie bepleit.

Nu het Bestuur toch bezig is met het aanleggen van een telefoonlijn naar Westpunt, werd de wenschelijkheid betoogd, om ook Willebrordus, een gemeenschap, waar vrij wat menschen wonen, aan die lijn aan te sluiten.

Ad. Io c. (memorie van toelichting c, (leggen van 2 meerboeien in de St. Kruisbaai.) Het wilde voorkomen, dat de toelichting op deze post wel aan volledigheid te wenschen overlaat, waardoor enkele vragen te berde gebracht moesten worden en enkele opmerkingen gemaakt. Zoo werd onder opmerking, dat de St. Kruisbaai ook niet altijd b.v. bij bepaalde winden, zoo veilig schijnt als men denkt, gevraagd onder wiens toezicht de manipulatie met de explosieven zal geschieden, wie voor de lichters zal moeten zorgen en wie de gevaarlijke lading zal moeten bewaken. Werd opgemerkt, dat de belanghebbenden wel lichters naar de St. Kruisbaai zullen moeten laten sleepen, anderzijds meende men, dat, waar het Gouvernement bepaalt, dat de behandeling in de St. Kruisbaai zal moeten plaats hebben, het ook wel voor lichters en bewaking zal moeten zorgen.

Naar aanleiding van een gedane vraag of de behandeling der hier bedoelde lading ook in het vervolg niet zou kunnen geschieden op de plaats waar zij thans geschiedt, maar dan onder meerdere garantie, werd opgemerkt, dat zij in den laatsten tijd in de Caracasbaai plaats had, doch dat dit met het oog op het gevaar daar niet langer verantwoord is.

Dit gaf aanleiding tot de opmerking, dat deze uitgaaf van dertig duizend gulden dan moet worden beschouwd als een gevolg van het door het Bestuur in erfpacht afstaan dezer baai aan de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij, waartegenover werd aangevoerd, dat zulks een gevolg is van de exploitatie van de Caracasbaai en het toch niet zou aangaan die plaats te reserveeren voor misschien een 6-tal schepen, die hier jaarlijks, met explosieven aankomen. Werd dit laatste door niemand verdedigd, er werd gewezen op de verhouding van de erfpacht-canon tot deze nieuwe uitgaaf, waartegen van andere zijde werden gesteld de voordeelen, welke het bedrijf van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij in de Caracasbaai voor de koloniale kas heeft, waarover echter verschillend gedacht werd.

In verband met een en ander betoogden enkele leden de wenschelijkheid van het verhoogen van de loodsgelden voor de buitenbaaien en ook voor de Paardenbaai op Aruba en wel omdat thans zooveel uitgaven voor die baaien moeten worden gemaakt en eerlang misschien een betere weg naar de Caracasbaai moet worden aangelegd. Een paar leden bestreden de bepleite verhooging der loodsgelden nu de ontwikkeling in die baaien toeneemt.

Ad. Io. c (memorie van toelichting f). (seinpaal op fort Nassau) Door een lid werd gevraagd of er op het Fort Nassau meerdere — en zoo ja, wat voor — palen zijn, waaraan seinen of signalen worden gegeven.

Ad. Io. c (memorie van toelichting n. o. p. q. en r). (verbouwing in Waterfort) Naar aanleiding van den aangevraagden bouw van een kantoor voor den inspecteur van politie werd opgemerkt, dat de militaire politieorsatie geen Inspecteur van politie kent.

Onder uitdrukkelijke vooropstelling van het feit, dat men den militairen gaarne een aan de eischen des tijds voldoende keuken gunt, werd gevraagd of met de keuken-*inrichting* ook het *gebouw* afgekeurd is. Het lokaal toch was niet zoo lang geleden voor een garnizoen, bestaande uit meer manschappen dan er nu zijn, groot genoeg. En vroeg men of er geen ander lokaal is, dat voor het aangegeven doel zou kunnen worden ingericht.

Het Bestuur geeft verder door het plaatsen van deze uitgaaf-post op de Curaçaosche begrooting blijk van meening te zijn, dat dit gebied deze en dergelijke kosten moet dragen, zooals trouwens reeds eerder dergelijke uitgaven door Curaçao bestreden zijn. Waar het Regeeringsreglement echter bepaalt, dat de kosten der landmacht op de Staatsbegrooting komen, zou men gaarne willen vernemen waarop 's Bestuurs meening gegrond is, dat dit gebiedsdeel voor den bouw van een militaire keuken heeft te zorgen.

Ad. Io. c (memorie van toelichting x. (verbetering v. Handelskade). Men betuigde er leedwezen over, dat het Bestuur ten deze geen rekening blijkt gehouden te hebben met het verzoek meermalen door den Kolonialen Raad gedaan om niet voor zulke groote werken en belangrijke sommen (*f. 230. 000*) uit onvoorzien te putten, maar een suppletoire begrooting tijdig in te dienen. Trouwens maakte men er het Bestuur een verwijt van pas op 23 Juli het verzoek om dit krediet te hebben ingediend, nu er op de definitief vastgestelde begrooting voor 1928 geen krediet hiervoor uitgetrokken was. Het moet toch wel reeds veel eerder bekend zijn geweest, dat het noodig zou zijn.

Zou het Bestuur misschien nu mede kunnen deelen, wanneer de werken aan de Handelskade en het Waaigat gereed zullen zijn?

Ad. Io. c (memorie van toelichting y (verbeteringen van straten f.50 000) Het is opgevallen, dat het Bestuur alvorens straten, die dringend reparatie behoeven te herstellen, tot verfraaiing van andere, die best bruikbaar waren, is overgegaan. In dit verband werd met name het binnenplein aan den achterkant van het Gouvernementshuis genoemd.
Er wordt geen bezwaar gemaakt tegen zulke bevordering van het stadsschoon, maar gemeend werd, dat het meer urgente voor moet gaan. Intusschen zouden in ieder geval eenmaal aangevangen herstellingen afgemaakt moeren worden.

Ad. Io. c (memorie van toelichting z) (verbetering van den weg om het Schottegat). Men vroeg hoeveel K.M. het Bestuur denkt met de f. 70.000.— te kunnen aanleggen als hier bedoeld en hoeveel de geheele weg dan zal kosten. Waar het Bestuur voorstelt een asphalt-macadamweg om het Schottegat aan te leggen, komt opgave van het totaal der kosten voor den geheelen weg wenschelijk voor.

Ad. Io. c. (memorie van toelichting bb) (aanleg van pier in Paardenbaai Aruba, Iste termijn f. 200.000.) Gaarne zouden de afdeelingen den grootsten spoed willen aanbevelen voor de uitvoering van dit werk. Een goede aanlegplaats is op Aruba inderdaad zeer dringend noodig.

Betreurende, dat de betrokken mededeelingen niet bij de memorie van toelichting door het Bestuur zijn gedaan, werd gevraagd hoeveel de pier in het geheel zal kosten, bij hoeveel termijnen het benoodigde geld zal worden aangevraagd, de juiste plek waar de pier naar de meening van het Bestuur moet komen en wat haar constructie zal zijn. Gaarne zou men tevens teekeningen der plannen ter inzage ontvangen.

Ad. Io. d. Op de ontwerp-begrooting voor 1929 werd bezoldiging van een havenbeheerder uitgetrokken, zonder dat er van een onderhavenbeheerder werd gerept. Thans vraagt het Bestuur bezoldiging voor 6 maanded van een onderhavenbeheerder aan. In verband hiermede zou men willen vragen wat de bedoeling is: zal de havenbeheerder niet worden aangesteld of zal de onderhavenbeheerder naast hem dienst moeten doen. Een nadere toelichting en uiteenzetting der gronden zou welkom zijn.

Ad. 2o. b. Men meende, dat door het brengen dezer aangelegenheid (*subsidie voor Methodistenkerk op St. Eustatius*) op een wenschelijkheidsbegrooting, de zaak verder langs dezen weg kan worden behandeld en de Raad dus de gouvernements-depêche dd. 25 Juni 1928 No. 1823 niet verder zal behoeven te behandelen.

Ad. 2o. c. Opgemerkt werd, dat bij de aanvraag van het voor 1929 uit dezen hoofde benoodigde krediet niet vermeld is, dat de hier bedoelde apotheker zal worden uitgezonden. Men vroeg of het gebleken is, dat geen plaatselijke apotheker onder de vermelde voorwaarden bereid is naar Aruba te gaan.

Ook zouden enkele leden gaarne willen vernemen hoe het na opening dezer gouvernementsapotheek met de doktersapotheken aldaar zal blijven.

Naar aanleiding van deze aangelegenheid verzocht men het Bestuur hier te mogen mededeelen, dat de aanschaffing van een ziekenauto voor Aruba, waarvoor op de begrooting van 1928 gelden zijn uitgetrokken, zeer urgent is en zou men gaarne in overweging willen geven zoo spoedig mogelijk tot die aanschaffing te doen overgaan.

Ad. slotalinea memorie van toelichting. Uit de mededeeling aan het slot der memorie van toelichting gedaan, wordt begrepen, dat zooals de loop der financiën zich laat aanzien, in het geheel geen leening zal behoeven te worden gesloten, waarover men zich zeer verheugt.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 14n. September 1928.

De Rapporteurs.
ROBERTO S. DE LANNOY.
JOSSY C. HENRIQUEZ.

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Ja, ik ben deez' keer, laat, erg laat.
Maar mijn schuld is 't niet, je reinste force majeure.

Onze bekende historicus Pater Euwens, wilde per se op den 15den Sept. over 't onder-de-streep-terrein v | d Amigoe disponeeren, om 't oorlogsfregat, de „Alphen", nogeens in de lucht te laten vliegen, en weiger nu zoo iets aan 'n ouwen vrind, dat gaat immers niet.

En toen?

Ja, toen kwam onder 't pennen, heel parmantig 'n venijnig bacilletje van nog geen 0,001 m.M. in middellijn m'n keelgaat binnengekuierd, en in no-time verschelvischte me die kleine hittepetit, m'n anders nog heldere kijkers, vervaalde m'n gebruinde kaken, kriebelkietelde in de environs van m'n gezwollen amandelen, en joeg me tegen den avond 'n koorts op 't bibberend kippenvellerig lijf, die me dit klappertanden.

Wat nu?!?

Opgelost! Allright! Dr. Henriquez vragen eventjes aan te rijden Dinsdag a. s. op z'n reis naar „Pannekoek".

Maar 't liep heel anders.

Bezorgde goeie zielen hadden blijkbaar bevoegde autoriteiten in stad ingelicht over m'n duikeling in de lappenmand, want....

Zaterdagavond half 11 wielde er 'n truck m'n koraal binnen met 'n assistent aan boord, en Zondagochtend diagnoseerde Dr. Arends in m'n zonlichte wigwam: „pastoor je hebt „*angina*", kom 'n weekje in de stad onder m'n behandeling", — waartoe onder veel pourparler's werd besloten.

Toen verdween 't hoog bezoek, en zat ik weer alleen, met m'n spiksplinternieuwen koortsthermometer te spelen, en lemoenthee te hijschen.

Had de puist in, en ging voor verzet wat grasduinen in m'n lijfblad „de Maasbode".

En toen kwam 't. Las:

„Dr. van Lonkhuizen, hoofd van den D. V. G. met wien het Bat. Nieuwsblad, een onderhoud had, gaf zijn indruk over het voorgevallene op 't s.s. „Insulinde".

Het is thans vast komen te staan, dat de ziekte waaraan een dertigtal opvarenden van de „Insulinde" heeft geleden, en waaraan een tiental passagiers zijn gestorven, „*angina*" is"

Nu kunt U me misschien erg kinderachtig noemen, maar dit berichtje maakte op mij, 'n reuze-impressie.

Wie weet, piekerde ik, zal die verwenschte angina ook mij net als die stakkers van Insulinde-passagiers, met 'n vaartje de eeuwigheid binnen lanceeren; never mind, moet toch ook 'ns dood, daar helpt geen lievemoederen aan, ben geen sweet sixteen meer, weg Maasbode, en ik verdween met blikken trommel in m'n kantoortje achter 'n stappeltje journals, agenda's en grootboek.

Toen was ik gerust.

Den volgenden morgen en route.

Brug natuurlijk open.

In 't groote holle huis op 't Pietermaaische Concordiaplein, door m'n vroegeren Bovenwindschen buur Pastoor Smit cordiaal ontvangen.

Gorgelen, drankje slikken, temperatuur opnemen en kamer-arrest was de boodschap.

't Laatste vooral viel niet mee, je voelt je zoo iets als 'n kanarie in 'n kooitje, maar de hartelijke bezoeken van m'n confraters, en de lectuur, die ze mij bezorgden verzoette veel.

Zoo vond ik 'n keer nà 'n van levenselixer overborrelde siesta, 'n uitknipsel van 't Handelsblad op m'n nachtkastje liggen, 'n artikel van Redacteur Bruna over „De vertrekkende en de komende bestuurder van Curaçao".

Met interesse gelezen, maar daar was toch iets in dat stuk, dat mij ontzettend hinderde, en wel 't gewoonweg decreteeren van onze tekortkoming in de innerlijke versterking der rijksgedachte, zonder 'n zweem van bewijs.

Kijk 'r 'ns hier.

'n Maand of wat geleden heeft Mevr. Bergman in onder-de-streep in de Nieuwe Rotterdamsche Krant gepend over Curaçao, waaruit 't volgende:

„Curaçao ziet de resultaten van Hollandsch initiatief en Hollandsche organisatie van 3 zijden.

Van 'n actieve en machtige godsdienstige groep, van 'n groot-industrie met wereldbeteekenis, en van 't gouvernement, dat onder dezen zeker niet 't beste figuur slaat."

Dus 3 groepen.

De heer Bruna komt hier om zich persoonlijk van onze kolonie op de hoogte te stellen.

Op 't terrein van die groot-industrie met wereldbeteekenis — groep A — wijlt hij dagen lang; wat 'm als gewiekst persman aan informaties over 't Cur. oliebedrijf nog mangelt, zal al heel akelig-miniem zijn.

Bij groep B, precies 't zelfde, schitterend op de hoogte gebracht tot in de petieterigste finesses.

En bij groep C, de actieve, machtige, godsdienstige groep — m. a. w. de katholieke missie — zet ie geen voet over de drempel; wat ie pent — pro en contra — weet ie slechts van hooren zeggen van de buitenwacht, waarvoor ie heelemaal de Atlantic niet had behoeven over te steken.

't Spijt me, want ik respecteer den Heer Bruna in heel veel opzichten als 'n hoogstaand man — maar dat persoonlijk straal negeeren van ons en ons werk, vind ik unfair, maakt feitelijk heel die West-Indische reis 'n totale mislukking.

't Klassieke „audi et alteram partem" heeft nog niets van z'n eerlijke ridderlijke kracht verloren, er bangelijk voor wijken, heeft nog niemand veel goeds gespeld.

't Excuus zal wel weer zijn „geen tijd."

Van 't balcon van 't Hotel Americano op 't Brionplein, waarvan men zoo schitterend de olievloot kan zien uitvaren, is 't slechts 'n sprongetje om 't balcon van de bisschoppelijke woning terecht te komen, zoo akelig dicht bij is 't.

Maar 't sprongetje werd niet gewaagd, wat o, zoo jammer is, want 'n uurtje ge-abouchee met 't hoofd der missie had heel veel opgehelderd, heelwat scheeve ideeën recht gezet, en dán had de Heer Bruna recht van spreken gehad, nu niet.

Hieruit ziet men wederom, dat ook groote menschen wel 'ns 'n klein beetje klein kunnen zijn.

En dat is dat.

Vond andermaal — neen niet nà m'n siesta, en ook niet op 't nacht-

BERICHTEN

MISSIE-NIEUWS.

Rozenkransmaand.

Gedurende de Rozenkransmaand is er elken avond in de stadskerken om 7 uur Lof met rozenhoedje en gezangen ter eere van Maria, Koningin van den Allerh. Rozenkrans.

Morgen, Rozenkrans-Zondag, kan men in alle kerken een volle aflaat verdienen, zoo dikwijls men de kerk bezoekt, mits men gebiecht en gecommuniceerd heeft. Morgenavond is 't in alle kerken plechtig Lof met feestpreek en processie.

Welkom.

Gisteren zijn per S.S. *„Boskoop"* uit Holland gearriveerd de Eerw. Zusters VICENTIA en FIDELIA voor het hospitaal St. Elisabeth. Van harte welkom.

40 jarig Professiefeest.

Donderdag, op den feestdag van den H. Vader Franciscus, vierde de Eerw. Zuster MA. CLOTILDE van Monte-Cristo haar veertig jarig professiefeest. Altijd vroolijk en opgeruimd heeft zuster Clotilde met de grootste opgewektheid hare dikwijls zoo zware en ondankbare taak vervuld, en zich daardoor een schat van verdiensten vergaderd.

God spare haar nog vele jaren, opdat zij eenmaal met grooten jubel en dankbaarheid haar gouden feest mogen vieren.

Vervalschte bankbiljetten.

De wnd. Procureur-Generaal maakt bekend dat er vervalschte bankbiljetten in omloop zijn. Op twee banken heeft men Curaçaosche bankbiljetten van fl. 5 gezien, waarop de 5 in de hoeken in 25 veranderd was.

Daar het opschrift in het midden 't zelfde is gebleven, zal het zaak zijn bij natellen niet alleen de hoeken te bezien, maar ze een voor een te openen. Aldus zal men het bedrog gemakkelijk kunnen ontdekken.

Welkom.

Per S.S. *„Simon Bolivar"* zijn uit Holland gearriveerd de Heer P. R. KÜP, Directeur van de Hollandsche Bank voor West Indië alhier, en Echtgenoote. Van harte welkom.

De heer DECHÊNE, die gedurende de afwezigheid van den Heer KÜP de Directie den Bank heeft waargenomen zal terugkeeren naar het Hoofdkantoor te Caracas.

Aan boord overleden.

Woensdagmorgen kwam de „Simon Bolivar" met de vlag halfstok binnen. In den nacht voor aankomst alhier was plotseling aan boord aan een hartverlamming overleden, de Hollandsche stoker J. F. Weegenhausen. Onder begeleide van den Kapitein en een deel der bemanning werd hij Donderdagmorgen op het R. K. Kerkhof begraven.

Arubiaansch Nieuws.

„La Union" heeft van Aruba vernomen dat de *„Lago Oil & Transport Co."* is overgegaan aan de *„Pan American Petroleum Co"* terwijl de *„Lago Shipping Co"*. belast blijft met den aanvoer van ruwe olie van Maracaibo naar Aruba.

De heer Adriaan Laclé heeft zijn plantage „Bubali" verkocht aan de *„Arend Petroleum Mij"*. voor de som van f. 60.000.

Men klaagt er steen en been over het woest en onverantwoordelijk hard rijden der auto's, terwijl verschillende chauffeurs, vooral onder de vreemdelingen, niet eens een rijbewijs hebben. Bijna geen dag gaat er voorbij of er hebben ongelukken plaats. Verleden week Donderdag werden twee mannen, die tegen de muur van hun huis zaten, door een auto aangereden. Een ervan kwam zoo in de knel dat hij op slag dood was. Bij de gerechtelijke lijkschouwing bleek dat zijn hart in tweeën was gescheurd. Dringend vraagt men er om versterking van politie.

Want ook is het reeds herhaalde malen voorgekomen, dat men een auto stal, ermee van door ging en soms zwaar beschadigd maar hier of daar achterliet.

Aruba telt thans 326 auto's en 430 chauffeurs.

Ex-Gouverneur Brantjes.

Naar het *„Huisgezin"* uit Den Haag verneemt, zal ex-Gouverneur BRANTJES worden benoemd tot officier v. Justitie bij de rechtbank te Maastricht.

In dank ontvangen

het Jaarverslag van de Kamer van Koophandel en Nijverheid op Curaçao, over het jaar 1927.

Nogmaals „Onze Telefoondienst."

Naar aanleiding van ons artikeltje over onzen telefoondienst, in ons nummer van verleden week, waarvoor ons de gegevens van officieele zijde verstrekt waren, ontvingen wij van de Directie van de Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij de volgende opmerkingen, die wij ter opheldering dezer zoo onverkwikkelijke zaak, gaarne een plaats geven.

De Directie schrijft ons:

„Aan de Ned. Ind Gas Mij werden door den Telefoondienst kaarten verstrekt waarop de ligging der telefoonkabels is aangegeven Bij het begin van het leggen der hoogspanningskabels door den Rooden Weg te Otrabanda werd de meest gunstige plaats voor onze kabels met den Directeur van 'n Lands Telefoondienst besproken, desniettegenstaande stuitten wij op eenige plaatsen op een telefoonkabel waarvan dan de juiste ligging niet alleen bij genoemden directeur niet bekend was, maar die bovendien met de ons verstrekte teekeningen in het geheel niet overeenstemde, zelfs op enkele plaatsen meer dan VIJF METER hiervan afweek.

Hoe fraai dergelijke teekeningen er mogen uitzien, van practische waarde zijn deze niet, daar ze voor het grootste gedeelte op fantasie bleken te berusten. De telefoonkabels zijn verder zonder eenige beschutting, zelfs niet door een ruwe steenlaag gedekt, op geringe diepte in den grond gelegd.

Bij het leggen van onze kabels door straten waar telefoonkabels moeten liggen, is het dientengevolge een geluk te noemen indien door de werklieden niet in de telefoonkabels wordt gehakt, daar ook al wordt met de grootste voorzichtigheid te werk gegaan, naar de ligging slechts kan worden geraden.

Tot nog toe werd door de Ned. Ind. Gas Mij. tweemaal een telefoonkabel beschadigd, waardoor echter zoo goed als geene storing in den telefoondienst werd veroorzaakt.

De eerste maal werd op 17 September in de Hoogstraat in een telefoonkabel geslagen, waardoor 2 paren draden werden onderbroken. De telefoondienst werd binnen 10 minuten gewaarschuwd en aangezien volgens den Heer Molenkamp voldoende reservedraden in de kabel voorhanden waren, was de storing onbeduidend. De beschadiging werd door den Telefoondienst „PROVISORISCH" hersteld en wel zoo slecht en onvakkundig, dat na een paar dagen zooveel vocht in den kabel was getrokken dat er ruim een meter moest worden uitgezaagd.

De tweede maal werd op 24 September in het Belvedèreplein een telefoonkabel beschadigd zonder dat draden waren gebroken, resp. door den loodmantel te hakken, dus *zonder* storing te veroorzaken. Niettegenstaande de beschadiging door ons terstond was gemeld, werd pas twee dagen daarna een connectiemof om den kabel geklemd en met parafine volgegoten.

Over het bericht hetwelk U op verzoek van den Telefoondienst in Uw blad heeft opgenomen hebben wij ons dan ook tenzeerste verbaasd en den indruk gekregen dat de Directeur van den telefoondienst nu eene gemakkelijke gelegenheid denkt gevonden te hebben om de minderwaardige toestand waarin de telefoondienst tengevolge van foutieven aanleg of onvakkundige behandeling verkeert, te verbloemen."

Ten slotte vindt de Directie van de N. I. G. M. het voorstel uit den mond van den directeur van den telefoondienst, om flinke boeten op te leggen „een „misplaatste grap," en zou het wenschelijker vinden om onvakkundige personen door kundige te vervangen.

De West Indische Gids.

Inhoud September.

De verovering van de Zilvervloot (9 Sept. 1628) door C. K. Kesler (met plaat.)

Iets over J. F. de Friderici, (Gouverneur van Suriname tusschen de jaren 1790 en 1803) door S. Kalff.

Zinnebeelden en motto's van eenige West-indische koloniën, door Fred. Oudschans Dentz.

Boekbespreking door prof Dr. D. C. Hesseling en Mr. B. de Gaay Fortman.

26ste Jaarverslag van het Van Eedenfonds (over 1927).

Bibliographie.

Oproep voor Curaçao.

In aansluiting op ons hoofdartikel van verleden week zien wij juist in het pas ontvangen K. W. van 13 Sept. dat voor uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao een oproep gedaan is voor 2 geneesheeren voor den Openbaren Gezondheidsdienst alhier, zooals wij in ons artikel ook voorstelden, bovendien voor 2 hoofdonderwijzers.

BEKENDMAKING.

Ondergeteekende maakt hierbij bekend, dat er vervalschte Curaçaosche bankbiljetten in omloop zijn.

Curaçao, 1 October 1928.

De Procureur-Generaal,

C. J. DEBROT

1—3 *Adv. Gen.*

Zondagsluiting.

De Heeren apothekers zijn overeengekomen om op Zondag en Feestdagen hun apotheken te sluiten. Voor den Zondags- en nachtdienst gedurende de week zal er een apotheek openblijven aan elken kant der haven. Om de week wisselen deze af, en de namen zullen steeds in de krant gepubliceerd worden.

Voor den Zondags- en nachtdienst zullen vanaf hedenavond tot Zaterdag 13 October geopend zijn te Otrabanda, de *Botica del Pueblo*, en in Punda, de *Botica Nueva*.

Wanneer zullen de verschillende winkels, zoowel provisie — als andere volgen? Zoo'n groot bezwaar is er toch niet aan verbonden. Het publiek moet alleen er aan wennen, om alles op Zaterdag in plaats van Zondag te koopen.

Dan heeft er niemand schade bij, en de Zondagsrust, die toch een geheiligd voorschrift is, zal erbij winnen. Laat men 't probeeren — reeds velen zijn voorgegaan.

APOTHEKEN.

Geopend voor Zondags- en nachtdienst

van 6 October tot 13 October

Otrabanda : BOTICA DEL PUEBLO.

Punda : BOTICA NUEVA.

Ingetrokken Rijbewijzen.

Osebio Minguel . . op 29 September voor drie maanden.

tafeltje, maar op 't groene tafelkleed — 'n viertal boeken „Merijntje Gijzen's jeugd," van de Jongh, waaruit inderlijd 'n fragment was voorgedragen op 't Philips-radioconcert, in ons ontvangstation te Plantersrust.

Ben aan 't lezen gegaan, en heb ze alle vier deelen vluchtig doorgewerkt.

Op de vaardigheid van de Jongh's pen valt niets af te dingen, en schoon 't Brabantsch dialect me eerst wat moeilijk viel te verstaan, zoo onweerstaanbaar sleept ie je vaak mee, dat ge je al spoedig heelemaal één voelt met die sappige soepele kernachtige woordenschat en zinnenbouw, toch zoo heel anders als je indertijd geleerd hebt op de Rotterdamsche schoolbanken.

En toch, van deez' boeken gaat 'n fatale invloed uit, die men niet onderschatten moet, vooral voor de eenvoudige kleine Roomsche luyden, luttel bedeeld met logisch beredeneerd denken; geloof me, 'n boek met geprononceerde anti-katholieke tendenz is lang zoo gevaarlijk niet.

't Is duidelijk, dunkt me, dat de auteur van origine 'n roomsche boerenjongen is, z'n jeugd op 'n Brabantsch dorp heeft doorgebracht, o.a. ook misdienaar geweest is, en, toen, evenals Merijntje, naar de stad vertrokken is.

Sommige passages, b.v. Merijntje's 1e H. Communie, en 't sterfbed van den goedhartigen pastoor zijn roomscher dan roomsch en jagen je 't water in de oogen en 'n krop in de keel, maar dan ontpopt zich plots de renegaat, en zoo grievend gaat ie dan te keer tegen 't dierste wat je op aarde bezit, je heerlijk Roomsch geloof, dat je 't boek in 'n hoek keilt, met 'n: for heaven's sake, man, stop toch met je Godslasteringen!

En dat is toch zoo jammer, zoo door en door jammer, want wat enorm veel goed had de Jongh met z'n heerlijk talent kunnen doen, en nu . . . mag er niet aan denken, hoevelen er door zijn schrijven verloren zijn gegaan, voor tijd en eeuwigheid.

Arme verdoolde, keer terug tot 't aloude vaderhuis, vóór 't te laat is.

En onder al die bedrijven van kamer-arrest en gorgelen en lezen en drankje slikken, en prettig bezoek ontvangen en temperatuur opnemen, en ijsbeeren in m'n kamertje op en neer, op en neer, ging die me zoo arglistig besprongen angina-bacil zoo langer zoo de harder aan de haal, in Dr. Arends scheen ie z'n partner gevonden te hebben.

Rustig uit 't raam zitten kijken op 't bedrijvige Concordiaplein, had voor mij arrestant ook 'n bijzondere charme.

Zoo tegen 'n uur of 6, zag je de zon boven Monte berde, juister boven de „Panaderia La Concordia" piepen.

En dan was 't in de vroege ochtenduren van af m'n uitkijkpost interessant om te zien, die file van buiten aanzoemende hard-gekleurde autobussen, propvol met zwartmannetjes die naar hun werk, of zwartvrouwtjes die wielden naar de markt of hun dienst in stad of op de Isla.

En zoo nu en dan ratelde er tusschen deez' hypermoderne traffic als je reinste anachronisme 'n melkkarretje met 'n muilezel er voor als motor, over 't grijzige macadam, best mogelijk nog 'n nazaat van die ongelukkige murw geranselde muilen, die intertijd ons voorwereldlijk trammetje sleurden heen en weer van brug naar eind-Scharloo.

Klits, klets, klanderen, van 't eene halfrondje op 't andere, neuriede je toen bij 't voorbij hobbelen van dat armzalig vehikel, welk [illegible] feitelijk kant noch wal raakt, daar van kop tot staart bij de beeste „equus mulus" of „equus hinnus" geen plekje rondigheid te bekeuren viel, 't was allemaal hoekig, puntig, botterig, knobbelig, enfin je ideaal cubistencreatuur in de muil-ezel-lijn.

Als broekmannetje was 't m'n lust en m'n leven 's morgens vroeg in m'n hansopje, met m'n neus plat tegen de ruiten gedrukt van de gezellige benedenvoorkamer van 't ouderlijk huis, naar buiten te staren, naar de mannen die naar hun karwei togen, allemaal in pillow, zwaaiende met hun stikkezakje en blikken flesch, en hevig smakkende aan hun doorgerookt neuswarmertje.

Hier zie je van dit alles niets, geen pillow, geen stikkezakje, geen blikken flesch, geen neuswarmertje, in wit of blauw of gestreept dril of katoen gaan ze hier naar hun werk, met 'n bengelende sigaret tusschen de lippen, en in linkerhand 'n langwerpig vierkant city-bag'je met hun twaalfuurtje.

Viel me ook op 't onrustbarend aantal jongelui, die voorbij tippelden of fietsten met 'n pet op hun brainbox, waarmee je Sjef van Dongen op z'n zoektocht over Noordpoolijs naar Nobile gelukkig had kunnen maken.

Zoo'n pet van imitatie-ruig-beestenvel, moet bij onzen ver over de 100° zonnebrand, noodzakelijk den drager vroeg of laat 'n hersenverweeking thuis bezorgen, schoon, sommigen beweren, dat die pettenmannen 'n schedel van gewapend beton er op na houden, wat er bij mij echter niet in wil.

Maak me sterk, zoo een of ander koopman hier op Curaçao 't in z'n hoofd kreeg 'n partijtje pelzen, boa's en moffen te importeeren, heel die rommel in no-time zou uitverkocht zijn, onze Willemstadsche modepoppen zijn daar excentriek genoeg voor.

En op Donderdag van m'n ziekteweek donderde 't 'n beetje, en regende 't 'n heeleboel, 91 m.M.

Wat 'n verschil hier en in m'n vaderstad, zoo'n regendag!

In Rotterdam, neemt niemand er notitie [illegible] 't begint [illegible] heb je precies [illegible] zelfde [illegible] aspect als bij 'n onbewolkte hemel.

Alleen alomme bollende nat-glimmende paraplu's en opgezette kragen, maar de trams en rijtuigen en auto's en trucks en sleeperswagens en groente- en melkkarren en kinderwagentjes, etc. alles gaat z'n gewone gangetje, geen kantoor of winkelbediende, geen schoolkind, enfin, geen sterveling zal 't in z'n bol krijgen, om voor regen thuis te blijven.

En hier was dien regenochtend 't Concordiaplein als uitgestorven.

Nu en dan kwam 'n truck van Openbare Werken door de plassen gemodderd of 'n secuur van alle kanten gesloten auto, of 'n doornatte fietsende politieman, maar de nattige fraterschool was potdicht, en geen kind of kraai zag je op straat.

't Kan me nog spijten, dat in m'n jeugdjaren 'n Rotterdamsche regendag, niet even als hier op Curaçao per se 'n vrije dag was, dan had ik conscientieus berekend zoowat zeven à acht maanden per jaar vacantie gehad, o zaligheid!

Waarom is op dit ondermaansche toch alles zoo ongelijk verdeeld!

't Deed me pleizier, te kunnen constateeren, dat hier op Pietermaai langs de kerk, cars en trucks met toeteren niet zoo ongemotiveerd banaal te keer gaan, als in de Breedestraat van Otrabanda.

Dat de traffic hier heel wat minder is, soit, maar toch, geloof me, op de New-Yorksche Broadway kunnen de chauffeurs bij lange niet zoo uitbundig hun toeterlust botvieren als hier, daar zorgen de herculische bobbies wel voor met hun afgekauwd potloodje, en beduimeld losbladig agenda'tje.

Waarom kunnen die toeter-wellustelingen hier ook niet met verstand op hun noodeloos herrieschoppende fikken getikt worden?

Geduld, Jan Paul, alles niet tegelijk, dat komt [illegible]

Dank [illegible] eem voorshands 'n afwachtende houding aan.

Zaterdag 22 Sept. 8.47 A.M. werden de deuren van m'n gevangenis door mijn medicus, Dr. Arends, wijd open geworpen, de angina was smadelijk uit alle hoeken en gaatjes van m'n corporeel systeem op de vlucht gedreven.

Met de belofte me 'ns spoedig op m'n buitenpost te komen opzoeken, verdween de mij zoo hoogst sympathieke doctor, die van bedanken voor z'n kundige behandeling niets weten wilde.

En toen stapte m'n gastheer de goedhartige pastoor met z'n gezellig embonpoint binnen, en offreerde me blij 'n exquise sigaar, waarin ik de brand stak en die smaakte als . . . . enfin onbeschrijfelijk.

Kerel, Paul, proficiat met je beterschap! galmde 't toen in hoogopslaand timbre op tegen 't planken zoldertje, 't was m'n Pietermaaische confrater S., die met z'n wonderbare flux de bouche, me heel wat aangename uurtjes had bezorgd, om niet te spreken van de lectuur, die ie onvermoeid voor me had aangezeuld.

En weer piepte de deur, en met z'n allervriendelijkste proficiat-glimlach beende stram confrater P., oud-officier van 't Nederlandsche leger m'n politiekamer binnen, zooals ie 't noemde, tegen wien ik in m'n arrestdagen met 'n soort van respectus recrutensis opzag, schoon hij zich uitsloofde van 's morgens tot 's avonds om me toch maar goed te doen.

Goeie Kerels! Overgeleverd aan zulk 'n fideel trio met harten van goud, moet je wel beter worden, of je wilt of niet

Ziehier in 't kort, 't verloop van m'n ziekte-proces.

Voel me nu weer zoo lekker als kip, snug as a bug in a rug, zooals de Yankees 't zoo typisch uitdrukken.

Doch luister naar raad en wees verstandig, en laat de angina-bacil U niet te pakken krijgen, want in zoo'n lappenmand is 't om den drommel geen rozengeur en maneschijn.

Dag allemaal! JAN PAUL.

San Wilibrordo 2 Oct. 1928.

Bijblad van de Amigoe di Curaçao

Een praatje over de toekomstige Lichttarieven der Ned. Ind. Gas Mij.

Algemeen verneemt men geruchten, dat het nieuw in te voeren tarief voor electrisch licht van de Ned. Ind. Gas Mij. aanzienlijk hooger zoude zijn, dan het thans vigeerende. Waarop deze geruchten gebaseerd zijn is geenszins duidelijk, aangezien zij geheel in strijd zijn met de waarheid. Een korte toelichting kan hierin echter opheldering brengen.

Momenteel wordt nog bijna uitsluitend het abonnementstarief in toepassing gebracht, waarbij voor een 40 Watts lamp Fl. 2.40 's maands gechargeerd wordt. Het meerendeel der bestsande huisinstallaties dragen het kenmerk van het abonnementstarief algemeen worden hier omschakelaars, toegepast en het licht, zooals men het hier noemt, „**overgeswitcht**".

Aan het gebruik van deze omschakelaars is men langzamerhand gewend geraakt, doch in werkelijkheid geven zij aanleiding tot groot ongerief.

Om in een vertrek licht te hebben is men genoodzaakt een ander vertrek in het donker te hullen. De lampen waarvoor het abonnementstarief wordt betaald kan men dus nog niet eens in willekeurige kamers laten branden, doch men is gebonden aan de vaste schakeling der omschakelaars. Een verder groot nadeel van het abonnementstarief is de verplichting slechts 40 Watt lamp te gebruiken. Niet alleen is het gewenscht in kamers, die men degelijk wil verlichten grootere lampen van 60, 75 of hooger Wattverbruik te bezigen, en in gangen, trappen, badkamers, enz. kleine lampen b.v. van 15 en 25 Watt te gebruiken, ook het gebruik van tafellampen en huishoudelijke apparaten op stopcontacten aangesloten, zooals strijkijzers, ventilatoren, waterketels, melkkokers, broodroosters, e. d. welke het gerief zoo zeer verhoogen is bij het abonnementstarief onmogelijk. Bij het nieuwe tarief zijn deze ongemakken geheel afgeschaft.

Waar dus binnen afzienbaren tijd alle huisinstallaties aan de veiligheidsvoorschriften van het gouvernement moeten voldoen, zal men de nieuwe installaties ook zoo doen aanleggen dat ze aan de huidige eischen van gerief en comfort zullen voldoen, immers het aantal lichtpunten zal geen invloed meer hebben op de maandelijksche rekening.

Het nieuwe lichttarief nu is drieledig en bestaat uit een klantrecht, een belastingrecht en een verbruiksrecht, waarvan de beteekenis als volgt is te verklaren:

A. Het **klantrecht** is een vast maandelijksch bedrag en vormt eene vergoeding voor administratie-kosten, huur van Kilowattuurmeter, stroombegrenzer, pantserzekering en aansluitleiding, kortom van alles wat tusschen de huiszekering en de buitenleiding ligt.

De N. I. G. M. heeft namelijk de gouvernementeele verplichting op hare kosten alle huisaansluitingen te vernieuwen, waarvoor over het algemeen ca. 1 meter lange stangen op de huizen zullen worden geplaatst waar de toevoerdraden hoog in de lucht naar toe loopen inplaats van de tegenwoordige vooral bij lage kleinere huizen rondhangende draden, welke niet zonder gevaar zijn. Het bedrag van het klantrecht is gebaseerd op het ingestelde hoogste vermogen d. w. z. het vermogen dat noodig is om alle lampen die de verbruiker gelijktijdig wenscht in te schakelen, te doen branden.

Hierop komen wij hieronder uitvoeriger terug:

Het klantrecht bedraagt:

Fl. 1.50 per maand voor een ingesteld hoogste vermogen t/m. 100 Watt.

Fl. 2.50 per maand voor een ingesteld hoogste vermogen van af 100 tot 4000 Watt.

Met uitzondering van den kleinsten verbruiker met eene installatie van een tot drie lampen welke gelijktijdig moeten branden, zal bijna iedereen dus Fl. 2.50 klantrecht hebben te betalen.

B. Het **Belastingrecht** is een vergoeding voor de vaste kosten van het electriciteitbedrijf, zooals rente en afschrijving van centrale en geleidingen, brandstofkosten om het net op spanning te houden, zoodat U ten allen tijde stroom ter beschikking staat, enz, enz,

Het belastingrecht wordt berekend naar het ingesteld hoogste vermogen en bedraagt 30 cent per maand en per 10 Watt van het ingestelde hoogste vermogen, d.w.z, van de hoeveelheid stroom die men gelijktijdig uit de netten der N. I. G. M. ontneemt.

Wil men b. v. vijf lampen van 40 Watt gelijktijdig kunnen branden, dan moet men den stroombegrenzer laten instellen op 5×40 is 200 Watt. Voor dit ingesteld hoogste vermogen van 200 Watt betaalt men dan een belastingrecht van 20×30ct.

C. Het **Verbruiksrecht** bedraagt 12 cent per verbruikte kilowattuur. In iedere installatie wordt een electriciteitsmeter geplaatst die aangeeft hoeveel kilowatturen verbruikt zijn, deze meters worden door de N. I. G, M. aan het einde van iedere maand afgelezen en op een kaart welke aan Uw meter komt te hangen worden deze aflezingen genoteerd.

Ter verduidelijking van het tarief laten wij eenige voorbeelden volgen van een kleinen, een gemiddelden en een grooteren verbruiker.

1e. Een kleinverbruiker die in zijn huis bijvoorbeeld vier lichtpunten heeft laten aanleggen, waarvan hij gelijktijdig wil kunnen branden:

1 lamp van 40 Watt in de huiskamer, 1 lamp van 25 Watt in de slaapkamer, en 1 lamp van 15 Watt in de keuken, totaal 40+25+15 is 80 Watt.

Hij laat dus zijn stroombegrenzer door de N. I. G. M. instellen op 80 Watt en kan zoodoende genoemde drie lampen branden; schakelt hij nog een vierde lamp in, dan begint het licht te flikkeren tot hij het aantal der ingeschakelde lampen weer tot 80 Watt heeft teruggebracht.

Hij merkt dus aan het flikkerende licht direct of hij het ingestelde hoogste vermogen, waarvoor hij belastingrecht betaalt, overschrijdt.

De zelfde verbruiker zal drie lampen van te zamen 80 Watt bijvoorbeeld gemiddeld 3 uren per avond laten branden en verbruikt dus iedere avond 3×80 Watturen of per maand 30×240 is ca. 7 Kilowatturen.

Zijn stroomrekening in die maand bedraagt dan:

Klantrecht	f 1.50
Belastingrecht 8×30 ct.	2.40
Verbruiksrecht 7×12 cl.	0.84
Totaal	f 4.74

Volgens het huidige abonnementstarief zou deze verbruiker niet anders dan voor drie lampen moeten betalen die gelijktijdig kunnen branden en daarvoor dus 3×2.40 is f 7.20 moeten betalen.

Zelfs al zou hij de eene lamp van 40 Watt iederen geheelen nacht laten doorbranden, zelfs dan zou zijne rekening slechts met 9 uren × 30 dagen × 40 Watt is ca. 11 KWUren of met 1.32 gulden worden vermeerderd; dus totaal Fl. 4.74+ f 1.32 is f. 6.06 bedragen, altijd nog aanmerkelijk minder dan volgens het huidige tarief.

2e. Een gemiddeld verbruiker heeft zijn installatie laten aanleggen met bijvoorbeeld 10 Lichtpunten, hij wil daarvan gelijktijdig kunnen branden:

1 lamp van 40 Watt in de voorkamer
1 „ „ 60 „ in de huiskamer
1 „ „ 40 „ in de achtergalery
1 „ „ 25 „ in een slaapkamer
1 „ „ 15 „ in de keuken
1 „ „ 15 „ in de bijgebouwen

dus totaal 195 Watt en laat zijn stroombegrenzer instellen op 200 Watt. Brandt hij de genoemde lampen gemiddeld 3½ uur per avond dan verbruikt hij in de maand ca. 20 KWUren.

Zijn maandelijksche electriteitsrekening bedraagt dan:

Klantrecht	Fl. 2.50
Belastingrecht 20×30 ct.	6.
Verbruiksrecht 20×12 ct.	2.40
Zegel	0.05
	Fl. 10.95

Volgens het oude abonnementstarief zou hij voor 200 Watt maar 5 lichtpunten kunnen branden van 40 Watt voor fl. 12, en slechts op 5 plaatsen in plaats van op 6 licht kunnen branden; bovendien heeft hij nu in de huiskamer een flink licht van 60 Watt en daar waar het minder noodig is een kleiner licht. Het voordeel is dus niet alleen finantieel, maar bovendien heeft hij een geriefelijk verdeelde lichtsterkte passend voor elk vertrek. Tracht hij meer lampen dan voor 200 Watt begrenzing op te steken, dan begint het licht te flikkeren zoolang tot de begrenzing (die hijzelf op 200 Watt heeft laten instellen) door uitschakelen van een lichtpunt niet meer wordt overschreden.

Indien de verbruiker de begrenzing wil verhoogd of verlaagd hebben, verwisselt het electriteitsbedrijf den stoombegrenzer tegen berekening van de kosten á fl. 2.50.

3e. Een grooter verbruiker bewoont een huis met een electrische installatie van bijvoorbeeld 30 lichtpunten en meer, welke allen onafhankelijk van elkaar kunnen branden. Normalerwijze zal het niet voorkomen dat hij deze 30 lichtpunten allen tegelijk heeft branden, doch wij mogen veilig aannemen dat dit niet meer dan 15 lampen zullen zijn van verschillende lichtsterkte, tezamen gemiddeld 600 Watt. Zijn verbruik zal niet meer bedragen dan 30 avonden á 3½ uur á 600 Watt is 63 KWUren per maand.

Hij betaalt hiervoor:

Klantrecht	Fl. 2.50
Belastingrecht 60×30 ct.	18.
Verbruiksrecht 63×12 ct.	7.56
Zegel	0.05
	Fl. 28.11

tegen vroeger volgens het abbonnementstarief 15×2.40 is Fl. 36.

Laat hij een waaklamp van 40 Watt den geheelen nacht doorbranden, dan kost dit 30×8½×40 is ca. 10 KWUren á 12 ct. is Fl. 1.20 per maand meer: Het finantieele voordeel bij het nieuwe tarief is hiermede buiten twijfel bewezen. Welke groote gemakken ontstaan er voor dezen gebruik nog meer.

Bij een verbruiker die een ingesteld hoogste vermogen van 400 Watt en meer wenscht, plaatst de N. I. G. M. geen stroombegrenzer, doch een overschrijdingskilowattuurmeter. Zoodra de verbruiker meer lampen gelijktijdig ontsteekt dan de begrenzing bedraagt (in het bovenstaande geval dus meer dan 600 Watt) begint het licht niet te flikkeren, maar de meter schakelt over op eene tweede tarief, hetwelk het verbruik boven de begrenzing ontnomen aangeeft.

Op een feestavond schakelt de genoemde verbruiker bijvoorbeeld alle 30 lampen in met een gezamenlijke waarde van 1000 Watt gedurende 5 uren, hij verbruikt dan (1000-600) × 5 s 1½ KWUur in het hoogtarief waarvoor 60 ct. per KWUur berekend wordt, d.w.z. heel veel goedkooper dan de heden te berekenen kosten voor feestverlichtingen, bovendien behoeft het electriciteitbedrijf hiervan in 't geheel niet te worden verwittigd, want de overschrijdingskilowattuurmeter werkt automatisch.

Welk een gemak voor een verbruiker, dat hij nu overal waar hij dit verkiest stopcontacten kan laten aanbrengen, staande lampen, kronen en verlichtingsornamenten kan plaatsen die hij met lampen van willekeurige sterkte voorziet, dat hij te allen tijde stroom te zijner beschikking heeft voor ventilatoren enz. enz.

Dezelfde verbruiker kan overdag electrisch strijken voor minder dan 4 cent per uur, kan water koken voor ca. 1 cent per liter enz.

Een uiteenzetting van de toepassing van electriciteit in de huishouding en de kosten hiervan bij de nieuwe tarieven der N. I. G. M. zou ons heden te ver voeren, doch zullen wij hierop later uitvoerig terugkomen.

Tevens zullen wij dan eene uiteenzetting geven over het tarief der N. I. G. M. voor de Klein-industrie, over het electrisch koken enz.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van gouden en zilveren voorwerpen ter Spaar- en Beleendbank van Curaçao beleend van den **2den Januari 1927** *af tot en met den* **30 Juni 1927** *onder* **No. 9583 O.** *tot en met* **8410 P.** *zal plaats hebben op Donderdag den* **20st September a. s.** *'s morgens ten* **negen uur** *en volgende Donderdagen.*

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten

Curaçao den 29ste Augustus 1928.

De Voorzitter

5 *H. J. COHEN HENRIQUEZ.*

De Stormramp op Portorico.

Aan een particulier schrijven van den H. E. Pater M. Luyckx, Vic. Prov. der Paters Dominikanen op Portorico ontleenen wij het volgende:

„Als je de gave van bilocatie had, zou je me hier zien zitten schrijven bij 't licht van een kaars. 't Electrisch licht is uitgedoofd voor een week of zes, ik zelf doodmoe, geradbraakt van de doorgestane ellende en inspanning van al mijn krachten. Porto Rico platgeslagen, half vernield door een cycloon, zooals 't eiland er misschien nog nooit een gekend heeft. De „San Cyriaco", de cycloon van 1899, die zooveel schade aanrichtte, is er volgens zeggen van autoriteiten, maar kinderspel bij geweest.

Alléén de windsterkte was al enorm verschillend: toen 88, nu ± 160 mijl per uur. Tegen 12 uur in den middag, toen het toestel van het weerbureau brak, was 't 132 mijl, en tot half drie is de sterkte nog gestadig toegenomen. De barometer liep terug van 760 tot 729. Dus technisch kunnen die autoriteiten wel gelijk hebben. Ik kan natuurlijk niet vergelijken, maar wat we nu gezien en ondervonden hebben was vreeselijk. Ik kan je geen idee van de sterkte van den wind geven, vooral toen de cycloon haar grootste furie bereikte. 't Was in één woord een echt „pandemonium", alsof alle duivels van de hel losgelaten en aan 't blazen waren, en aan alle daken, boomen, lantaarnpalen, telefoon- en electrische draden aan 't trekken en rukken waren met echt bovenmenschelijke kracht, zonder vermoeienis, altijd maar door, van 4 uur 's morgens tot laat in den avond van Donderdag, den 13den Sept. Van 's middags 'n uur of 2 tot 5 was 't een furie van „squals" en warrelwinden, waarvan ik, die al heel wat stormen en halve cyclonen heb meegemaakt, paf stond. Door een van mijn persiana's in een kleine balkondeur, aan den westkant, die ik zonder gevaar kon openen, heb ik staan kijken, terwijl de deuren waar de volle kracht van den wind op stond en het heele huis trilden van den weerstand. Ik kon zien hoe de wind in razende vaart — door de regenvlagen was dat alles zichtbaar — rollend en dwarrelend op de huizen aanvloog, en alles wat niet ijzervast zat, net zoo lang; beukte en verwrong dat het wegvloog. Ik heb een heel balkon langs ons huis de „plaza" zien opvliegen en daar neerkwakken met oorverdoovend geraas; — een kwart dak is tegen ons huis komen aanstormen. Waarschijnlijk is 't plat tegen ons huis aangekomen, want alleen twee deuren hebben schrammen, en 'n deel van 't hek van gewapend beton lag tusschen de ruïnen. Van 't logegebouw, nog bijna nieuw, is 't heele dak weggevlogen. Een stuk van een 7 of 8 meter bij 5 met steunbalken en al, lag een 50 meter verder in de straat; een nieuw huis van 2 verdiepingen is heelemaal op zijn kant gewaait, de deuren nog stevig gesloten. En verder, onnoemelijk is 't aantal huizen zonder dak, en geheel of gedeeltelijk vernield. 't Is juist of Bayamón gebombardeerd is geweest. Dat is misschien 't best gezegd om er een beeld van te geven. De straten zijn letterlijk bezaaid met hout, balken, latten en zinkplaten, in allerlei vorm verfomfaaid. Ons huis is wonder boven wonder zoo goed als zonder schade gebleven. Wel was het huis één zee van water, alle kamers waren overstroomd. Bij een tropischen regen van meer dan 12 uren kan men zich zoo iets voorstellen .... Van 't overige van 't eiland is hier nog weinig bekend, daar de draden van telefoon en telegraaf allen tegen den grond liggen; de trein kan niet rijden, de groote wegen zijn alle versperd door aardverschuivingen. Wij weten alleen dat de verwoesting ontzettend is geweest. Men vreest voor hongersnood in de binnendistricten. Hulp is er gevraagd te Washington."

Verder schrijft Z. H. E. nog over de verwoesting die de cycloon aan de diverse missieposten der Paters heeft aangericht.

„Voor zoover ik nu weet, verloren we drie kapellen hier in Bayamón, — verder heel wat schade aan de school van de Zusters, aan de kapel in de Calle de Comerio, waar een muur is uitgeweken; in Cataño is het dak van de pastorie weggewaaid en wat schade veroorzaakt aan school en kerk; in Comerio is het dak weg van het achterste gedeelte van de pastorie en een klein deel van het kerkdak, maar alle paramenten zijn heelemaal vernield door den regen; in Isabella zijn drie kapellen verwoest en het dak van de hulpschool; in Yauco liggen twee kapellen tegen den grond, en verder eenige schade aan huis en school; in Guanica Central is de groote kapel verwoest en heeft het huis veel schade geleden, ook de drukkerij van „El Piloto". In Guanicadorp is er geen schade, evenmin in Guayanilla.

Alles bij elkaar een ontzettende materieele schade; maar 't ergste is nog wel, dat de verschillende huizen die toch al in de schulden zaten, nu nog veel minder dan vroeger inkomsten genoeg zullen hebben, om de loopende uitgaven van huis en school te kunnen dekken. Want in de eerste jaren zal 't den menschen nauwelijks mogelijk zijn bij te dragen, zooals ze gewend waren.

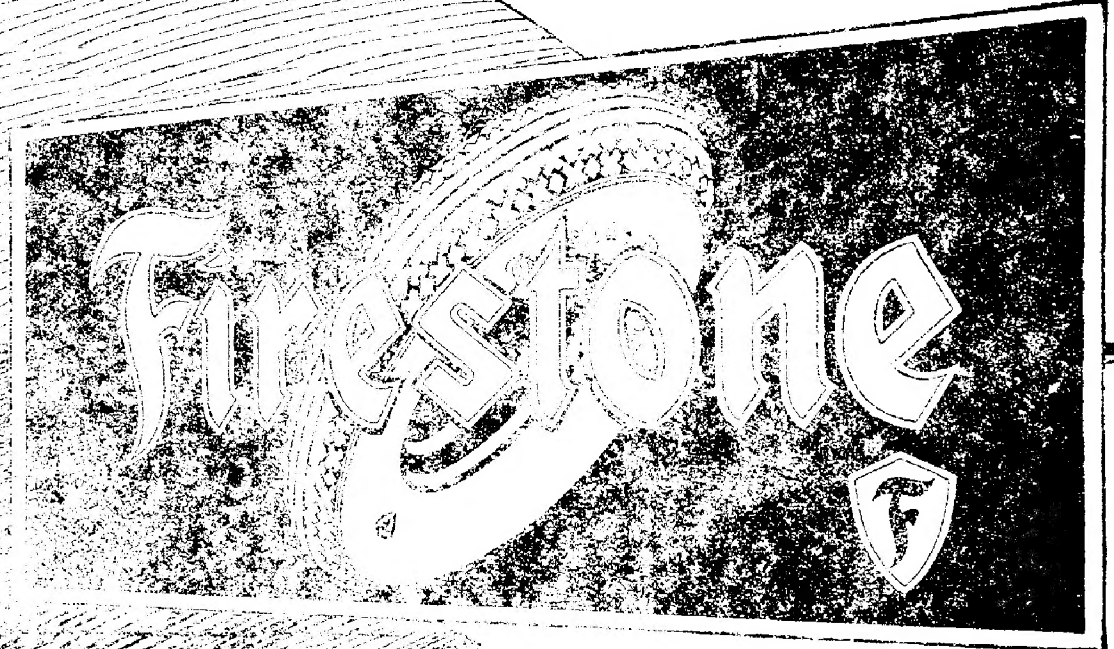
Aan een telegram van gouverneur Towner aan de regeering te Washington, ontleenen wij het volgende: „De mededeelingen omtrent het verlies van eigendommen tot op heden versterken, alle voorgaande.... De helft der huizen van het volk zijn verwoest. Dit beteekent dat 700.000 personen op straat zitten. Tallooze scholen en andere publieke gebouwen zijn als 't ware weggevaagd, 25 percent van de suikeroogst is zwaar beschadigd; ook 50 percent van de tabakoogst is beschadigd; bijna alle tabaksfabrieken zijn vernietigd; de koffieoogst die men schatte op een waarde van 10 millioen dollar, is voor 75 percent verwoest; de vruchtenoogst is totaal verloren, terwijl 25 percent der boomen ontworteld zijn.... Het verlies aan menschenlevens is grooter dan men in 't begin dacht, doch tot heden heeft men nog geen zuivere berekening kunnen maken. De ellende, veroorzaakt door gebrek aan onderdak, voedsel en kleeren zal zeer groot zijn."

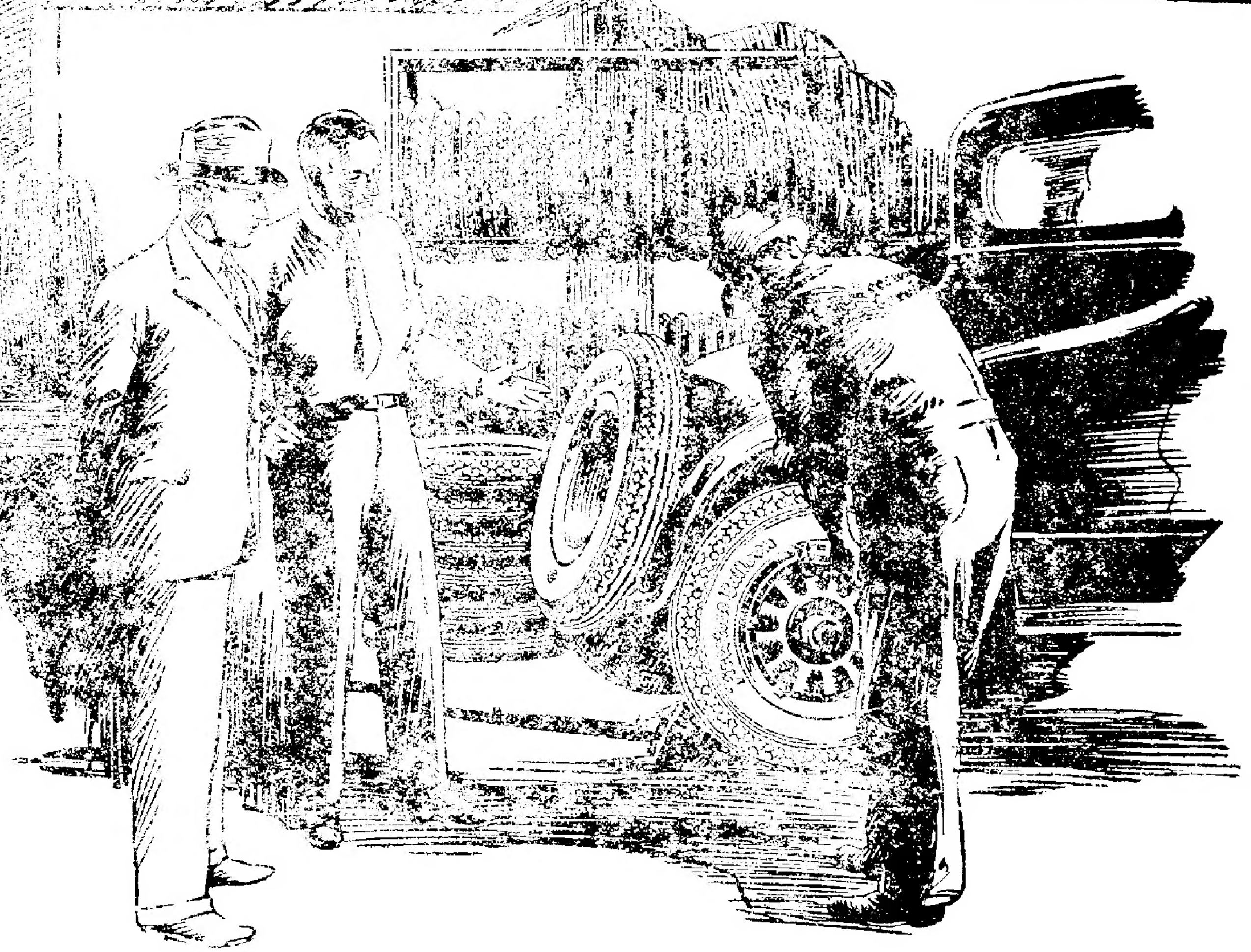
In een volgend telegram zegt de gouverneur dat de berichten „uit het binnenland ontvangen de grootheid van de ramp nog buitengewoon verhoogen. Praktisch is de helft der dorpen verwoest. De kleine woningen van de buitenbevolking werden gewoon door den wind weggerukt.... Spoedig zal alle voorraad aan voedsel en kleeren op zijn.... daar een groot deel van den voorraad vernield is."

Volgens ruwe schatting bedraagt de materieele schade in 't geheel ongeveer 200 millioen dollar.

WHY WE CAN SAVE YOU MONEY AND SERVE YOU BETTER

Because of the wide demand for Firestone Tyres in this locality, we have been given authority to sell and service these Tyres which bear the most famous name in the industry---Firestone.

We have made a study of tyres and are able to give service which makes certain that you get OUT of Firestone Gum-Dipped Tyres all the mileage built-IN in the word's largest factories specializing in Tyre production.

You can depend on us for fitting and inflating your tyres, for regular inspection and all necessary repairs. We can give you advice and service which will save you money.

MOST MILES PER DOLLAR

A. D. CAPRILES & Co.
Heerenstraat No. 20.

Firestone

Gum-Dipped TYRES

De afstand van Caracasbaai.

Hieromtrent lezen wij in de N. R. Crt. van resp. 29 en 30 Aug. j. l. de volgende particuliere correspondentie:

I.

De mededeelingen van den gouverneur aan den K. R. bevestigen de gegrondheid der critiek op den afstand van de Caracasbaai zonder behoorlijke waarborgen voor het openbaar belang.

Eenigen tijd geleden hebben wij, zooals men zich herinnert, een tweetal artikelen gewijd aan de kwestie van een erfpacht, aan de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij verleend op het domein aan de Caracasbaai op Curaçao. Aanleiding daartoe was het antwoord van den minister van koloniën aan het Tweede Kamerlid, den heer Joekes. Wij meenden namelijk — zooals wij dat trouwens nog steeds doen —, dat in dat antwoord een te onschuldige voorstelling werd gegeven van een toch zeer ernstige zaak en stelden in het licht, dat met het in erfpacht geven van „een gedeelte van het domeinland aan de Caracasbaai" *feitelijk* de absolute beheersching van die baai aan de C. P. I. M. is gegeven.

Onze grief was en is echter niet in de eerste en voornaamste plaats, dat aan de genoemde maatschappij zulke *verstrekkende* rechten waren verleend, maar wel dat bij het bedingen van de contra-praestatie zoo goed als geen rekening is gehouden met het landsbelang, immers de financieele belangen van Curaçao. En wij meenden zelfs, doelende op de bedongen contra-prestatie n.l. de betaling van een jaarlijksch bedrag van fl 12,000, van een „om niet weggeven" te mogen spreken.

Wij zouden nu geen aanleiding gevonden hebben nader op dit onderwerp terug te komen, ware het niet, dat de gouverneur in een ongewoon uitvoerig schrijven aan den Koloniaen Raad, dat in sommige hier verschijnende bladen, o. a. het Avondblad van de N. R. C. van 14 Augustus j.l. is opgenomen, tegen onze beschouwingen is opgekomen en daarin gewaagt van „onjuiste berichten, die meermalen in de pers zijn voorgekomen betreffende het domeinland aan de Caracasbaai, door het Bestuur in erfpacht gegeven aan de C. P. I. M. welke berichten niet kunnen nalaten stemming te maken tegen genoemde maatschappij en het bestuur van Curaçao."

Tot ons leedwezen heeft echter ook het „duidelijk overzicht van den toestand", dat de gouverneur in zijn meergemeld schrijven aan den Raad meent te hebben gegeven ons nog niet de overtuiging kunnen bijbrengen, dat onze opvatting van de zaak onjuist zou zijn en dat bij de transactie betreffende de Caracasbaai in zelfs eenigszins voldoende mate rekening is gehouden met het landsbelang.

Ontdaan van alle franje, die somwijlen bedenkelijk veel weg heeft van een apologie van de overigens niet aangevallen C. P. I. M. komen toch de uitvoerige uiteenzettingen van den gouverneur slechts hierop neer, dat *voor het luttel bedrag van f. 12,000 per jaar aan genoemde maatschappij zijn overgedragen alle of zoo goed als alle rechten, welke het gouvernement op het domein aan de Caracasbaai en op die baai zelve bezat*; weliswaar onder zekere restricties, maar dan nog restricties, die *practisch*, naar onze bescheiden meening, weinig of niets te beteekenen hebben.

Dat het gouvernement zoo goed als alle rechten. welke het op den grond langs de Caracasbaai, en op de baai zelve bezat, heeft overgedragen, moge blijken uit de aanhalingen uit het erfpachtscontract, welke wij hieronder laten volgen.

In erpacht werd uitgegeven: „het gedeelte domein, zijnde een schiereiland" — het geheele schiereiland dus! — „ten Oosten van de Caracasbaai en een daarvan deel uitmakend stuk grond, ten Noorden van die baai langs de versmalling over den weg tot .... met het doel om op die gronden olieopslagplaatsen, fabrieksinstallaties, pijpleidingen. werven en alle werken, die zij noodig zal hebben voor een richtige functionneering van haar bedrijf, te hebben en te houden...."

Verder:

„De Maatschappij verkrijgt voor den duur van de erfpacht het recht van het *gebruik van water* langs het hiervoren genoemd domein tot bouw van aanlegplaatsen en dergelijke" enz.

Dan:

„De Maatschappij verkrijgt tevens het recht om alle noodige steigers, aanlegplaatsen, meerinrichtingen en bevuring doormiddel van boeien of anderszins aan te brengen *langs alle kusten rondom het in erfpacht gegeven terrein*, doch voor zoover genoemde steigers betreft, dienen deze binnen de thans bestaande diepwaterlijn te worden gebouwd...."

Behoeven wij nog verder te citeeren, ten bewijze, dat niet enkel „een gedeelte van het domein" aan de Caracasbaai is weggegeven, maar ook de beheersching van de baai zelve?

Ja, toch nog één enkele frappante clausule, in verband met bedoelde diepwaterlijn:

„De Maatschappij zal de diepwaterlijn nader nauwkeurig doen opnemen en het Gouvernement in het bezit stellen van een bijgewerkte kaart. *Deze kaart zal dan in de plaats treden voor de bovengenoemde*" (zeekaart 1; 8000 in 1912 uitgegeven door het Ministerie van Marine).

Zooals men uit de voorgaande aanhalingen uit het erfpachtscontract — de spatieeringen zijn echter alle van ons — kan opmaken, is niet alleen het geheele schiereiland aan de Caracasbaai waarop de quarantaine-inrichting thans gevestigd is, en een daarvan deel uitmakend stuk grond langs de versmalling waarover de weg loopt uitgegeven, maar ook het recht, om langs het strand van het geheele terrein aanlegplaatsen en dergelijke te bouwen, steigers enz. aan te leggen en waar zij zulks wenscht in de bedoelde baai meerinrichtingen en boeien aan te brengen en zelfs om de officieele, door het Departement van Marine uitgegeven zeekaart, wat betreft de diepwaterlijn te herzien, buiten elke cotróle van het Gouvernement.

Maar zooals reeds gereleveerd, er zijn der Maatschappij enkele restricties opgelegd. Wij zeiden zooeven, dat die echter praktisch weinig of niets beteekenen en willen dat nader toelichten.

Een der uit een oogpunt van algemeen belang gewichtigste restricties is die, waarbij het gouvernement zich de vrije beschikking voorbehoudt over „een oppervlakte water in de Caracasbaai rondom de aanwezige quarantaine-boei en wel een cirkel met een straal van 250 Meter."

Welnu, welke waarde is toe te kennen, aan deze restrictie, aan de vrijheid en het recht van de schepen, die eventueel „om de een of andere reden de St. Annabaai niet wenschen binnen te varen", om onafhankelijk van het goedvinden van de C. P. I. M. op de officieele ankerplaats in de Caracasbaai te ankeren, waar toch vast staat, dat het *geheele* strand van het domein tot het erfspachtsgebied behoort en de gouverneur zelf heeft moeten erkennen, „dat *slechts* (sic) voor het landen en betreden van het terrein bij haar (de C. P. I. M.) in gebruik hare toestemming voor het publiek in het algemeen noodig (is)"?

Er zullen waarschijnlijk maar heel weinig gevonden worden, die aan de hierbovenbedoelde — toch een der voornaamste — restricties ook maar de geringste waarde zullen toekennen. Het bestuur meent echter, dat de toestand voor de schepen, die daarvan zullen profiteeren, eer gunstiger dan ongunstiger is geworden, daar de C. P. I. M. minder bezwaren dan de Openbare Gezondheidsdienst, ja, geen bezwaren pleegt te maken tegen het landen op een gedeelte van haar terrein en hare steigers."

Wij willen niet gaan twisten over de meer of mindere welwillende gezindheid van de C. P. I. M. Maar klinkt het niet vreemd in den mond van een gouverneur van Curaçao, dat een particuliere maatschappij het *algemeen* belang — want om dit belang gaat het hier immers — beter zou behartigen dan het betrokken bestuursorgaan? De gangbare opvatting is wel de tegenovergestelde, nl. dat de particuliere onderneming boven al haar *eigen belang* heeft te behartigen en eerst in de tweede plaats ook het *algemeen belang* kan verzorgen, voor zoover de *eigen belangen* daarbij niet in het gedrang komen, terwijl het gouvernement in het bijzonder en uitsluitend heeft te waken voor het *algemeen belang*, al kan dat somtijds in strijd zijn met een zuiver *particulier* belang.

Dat overigens ook de C. P. I. M. dien zoo vanzelfsprekenden stelregel huldigt is genoegzaam gebleken in de zaak van het dok in het Schottegat. Men zal zich kunnen herinneren, dat aanvankelijk was toegezegd, althans aangekondigd, dat het door de C. P. I. M. aangelegde dok ook voor andere schepen dan de hare zou open staan. Doch werd niets reeds bij de inwijding daarvan die toezegging ingetrokken, wijl, naar toen werd medegedeeld, de vloot van de C. P. I. M. intusschen reeds zoodanig was uitgegroeid, dat het dok nauwelijks voldoende was voor de eigen behoeften?

Wij hebben de C. P. I. M. van het gebeurde met het dok nimmer het geringste verwijt gemaakt. Het ligt immers in de rede, dat bij een zuiver commercieele onderneming de bedrijfsbelangen, het eigenbelang vóór alle andere gaat. Maar wij zullen ook niet naïevelijk verbaasd opkijken als op den een of anderen dag zal komen te blijken, dat er geen vergunning meer kan worden gegeven voor het landen of betreden van het terrein aan de Caracasbaai, wijl het belang van het bedrijf dat niet langer gedoogt. Het gouvernement van Curaçao had echter leering kunnen trekken uit het geval met het dok ... het blijkt echter niets te hebben geleerd.

De tweede restrictie betreft meer in het bijzonder de *sanitaire* belangen, waarover wij het in onze vorige artikelen ook al gehad hebben. Buiten de erfpacht zullen vallen — zoo kan men in de erfpachtsakte lezen — de logeergebouwen en het hospitaal met dokterswoning, opzichtersverblijf, loodsen en dergelijke, in één woord, alle thans op het terrein ten behoeve van den quarantaine-dienst aangewezen steenen of houten gebouwen of getimmerten, en de grond waarop dezelve zijn opgericht, alsmede een terreinstrook daaromheen, door de Maatschappij op hare kosten en op aanwijzing van den directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst van het overige terrein afdoende af te sluiten en afgesloten te houden ten behoeve van eventueele quarantaine. Verder zullen — *„met inachtneming van de veiligheidsvoorschriften door de Maatschappij uit te vaardigen"* — gouvernementsambtenaren en -werklieden ten behoeve van den gouvernementsdienst, loods-, douane-, quarantaine-dienst enz., ten allen tijde vrijen toegang tot en doorgang over het erfpachtsgebied hebben en zal ook aan autoriteiten en deskundigen, die door den directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst gemachtigd zijn tot een bezoek aan de quarantaine-inrichting, de toegang daartoe niet mogen worden belet.

Over de hier medegedeelde beperkingen van het erfpachtsrecht zullen wij maar niet veel zeggen. Zij hebben betrekking op het geval, dat de quarantaine-inrichting ter tegenwoordige plaatse gehandhaafd zou blijven. Naar onze bescheiden meening zal dat echter niet gaan; en wij staan in die meening niet alleen. De Amigoe di Curaçao b. v. schrijft in zijn nummer van 23 Juni j.l.: „Dat de Caracasbaai na de vestiging der C. P. I. M. aldaar als quarantaine-station heel gauw niet meer zou dienen was te voorzien," en sterker nog, ook de minister zelft heeft in de Eerste Kamer toegegeven: „dat die quarantaine-inrichting nu op die plaats niet bijzonder geschikt *meer* (staat). (Spat. van sch.).

Toch meent de gouverneur, dat nu de toestand zoo is, „dat de quarantaine-dienst geen last van de C. P. I. M. behoeft te ondervinden maar wel omgekeerd", het Bestuur lijdelijk kan wachten — alweer een staaltje van het *laisser aller* — met het verplaatsen van de inrichting tot de C. P. I. M. met voorstellen in die richting komt, als wanneer het bestuur met kennis van zaken zal kunnen beoordeelen „welk bedrag zij daarvoor in billijkheid zal moeten vragen.";

Wij zijn er van overtuigd, dat de laatstbedoelde tirade, omtrent het vragen van een bedrag aan de C. P. I. M. voor de eventueele verplaatsing van de quarantaineinrichting, voor het groote publiek een openbaring is geweest. Dat zooiets in de bedoeling lag kon zeker niemand vermoeden en wist zelfs de minister van koloniën blijkbaar ook niet, toen hij in de Eerste Kamer sprak van „een bescheiden inrichting, waarvan de verplaatsing niet veel onkosten zal veroorzaken."

Maar, wat er van die goede voornemens ook zij, men heeft zich toch maar te verbazen over de naïveteit van het bestuur, dat blijkbaar in goede trouw aanneemt, dat de quarantaine-dienst geen last zal ondervinden van een petroleumbeweging als thans vlak voor de deur der inrichting gaat ontstaan, en rustig meent te kunnen blijven wachten tot de C. P. I. M. zich genoodzaakt zal zien om de verplaatsing van het station te verzoeken, als wanneer dan over de geldelijke zij van de zaak zal zijn te spreken.

Wordt vervolgd.

